

LAPSEN KENGISSÄ RY, VARKAUDEN PERHEENTALON TOIMINTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Lapsen Kengissä ry on vuonna 1996 perustettu varkautelainen yhdistys, joka tukee ja edistää lasten ja perheiden hyvinvointia. Yhdistys on valtakunnallisen Ensi- ja turvakotien liiton jäsenjärjestö. Lapsen Kengissä ry on ylläpitänyt Varkauden Perheentalo -toimintaa vuodesta 2019 alkaen. Vuodesta 2022 alkaen Sosiaali- ja terveysministeriön avustuskasutus eli STEA on myöntänyt rahoituksen kohdennettuna toiminta-avustuksena, joka myönnetään tarkoitukseltaan rajattuun vakiintuneeseen yleishyödylliseen toimintaan.

STEA:n avustuksen myöntämisperusteissa v. 2025 sanotaan:

”Toiminta on STEA:n strategian mukaista. Toiminta vahvistaa perheiden voimavaroja ja yhteisöllisyyttä, tarjoaa vertaistukea ja varhaista tukea sekä vähentää perheiden ja vanhempien yksinäisyyttä. Perheentalo on useamman järjestön verkostomainen yhteisö, ja sen toimintaa toteutetaan yhdessä perheiden, järjestöjen, julkisen sektorin, seurakuntien ja alueen toimijoiden kanssa.”

Perheentalossa toteutetaan matalan kynnyksen ja varhaisen tuen mukaista, lapsiperheiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevaa toimintaa, joka on kaikkien lapsiperheiden saavutettavissa. Perheentalo edistää lapsiperheiden arjen sujumista ja vanhempien jaksamista sekä perheiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kaikki toiminta on kävijöille maksutonta. Varkauden Perheentalon toiminta vastaa THL:n suositusten mukaista kohtaamispaikkatoimintaa perhekeskuksissa. Toimintaa arvioidaan Ensi- ja turvakotien liiton vaativan vauvatyön auditointikriteerein, Stea:n vuosittaisessa tuloksellisuus- ja vaikuttavuusarvioinnissa sekä Lastensuojelun keskusliiton Kaikkien perheiden paikka – vertais- ja itsearviointi työkalulla.

Perheentalon toiminnan kokonaisuudesta vastaa ja sitä hallinnoi Lapsen Kengissä ry. Varkauden kaupungin rahoitusosuus Perheentalon toiminnasta on 30 000 euroa/vuosi. STEA:n kohdennettu toiminta-avustus vuodelle 2025 oli 165 375 €. Avustusehdotus vuodelle 2026 selviää joulukuun 2025 alussa.

Varkauden Perheentalon toiminnan vakiintuessa ja tunnettuuden lisääntyessä kävijämäärät ovat kasvaneet. Monipuoliset toiminnot ja tapahtumat tavoittavat lapsiperheitä laajalti. Avoimessa leikkitoiminnassa tilastoitiin vuonna 2024 7046 kohtaamista, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 7%. Yksittäisiä eri henkilöitä Lapsen Kengissä ry, Varkauden Perheentalon toiminta tavoitti kaikkienensa arviolta 2364. Vuonna 2024 Perheentalo teki yhteistyötä 58 eri toimijan kanssa 95 kertaa tavoittaen 1770 kohtaamista. 81% yhteistyökumppanikyselyyn vastanneista pitää Lapsen Kengissä ry, Varkauden Perheentalon toimintaa laadukkaana.

Päättävän kumppanuusavustuskauden toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden arvioinnissa Varkauden Perheentalon toiminta on ollut tuloksellista määrällisesti ja vaikuttavaa laadullisesti. Vanhemmuuden tukeminen on ollut läpileikkaava teema kaikessa toiminnassa – ohjatuissa kerhoissa, puistotapahtumissa, liikuntakerhoissa ja jalkautuvassa palvelutyössä. Perheentalo on onnistunut luomaan tilan ja toiminnan, jossa vanhemmat saavat tukea ja rakentavat yhteisöllisyyttä. Tämä tekee toiminnasta merkityksellistä ja perustelee sen jatkamisen ja kehittämisen tulevaisuudessa.

Perheentaloverkosto tukee perheiden hyvinvointia

Itä-Suomen alueella toimii viisi Perheentaloa: Varkaudessa, Kuopiossa, Iisalmessa, Siilinjärvellä ja Joensuussa. Pohjois-Savon hyvinvointialueella ne ovat osa perhekeskusalueita ja kattavat alueen pohjoisesta etelään. Perheentalot toimivat lapsiperheiden kohtaamispaikkoina, jotka kokoavat yhteen julkisen, järjestö- ja yhteisötoiminnan voimavarat. Varkauden Perheentalo on tärkeä osa seudun perhekeskusta ja tukee myös pienempiä alueellisia toimijoita sekä naapurikuntien perheitä.

Hyvinvointialueen LAPE-työn keskiössä ovat lapsen etu ja vanhemmuuden tuki. Tavoitteena on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä vahvistaa ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea. Perheentalot mahdollistavat tämän käytännössä toimimalla ns. yhden luukun mallilla: samasta paikasta saa ohjausta, neuvontaa ja vertaistukea. Yhteistyö kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja hyvinvointialueen ammattilaisten kanssa on jatkuvaa ja suunnitelmallista.

Verkostomainen toimintatapa varmistaa, että perheiden tarpeet huomioidaan kokonaisvaltaisesti ja että apu on helposti saatavilla ilman monimutkaisia palvelupolkuja.

Avoin, osallistava ja ammatillisesti ohjattu yhteisötalo

Varkauden Perheentalo tarjoaa esteettömän ja saavutettavan ympäristön, jossa perheet voivat kohdata, osallistua ja vaikuttaa. Toimintaa järjestetään päivisin, iltaisin ja viikonloppuisin, jotta erilaisissa elämäntilanteissa olevat perheet voivat löytää itselleen sopivan tavan osallistua. Jalkautuva työ tavoittaa perheitä myös heidän omissa asuinympäristöissään. Toiminnan kautta syntyy uusia ystävyyssuhteita, mikä tukee vanhempien jaksamista ja vähentää yksinäisyyttä.

Perheentalon ensisijaisena kohderyhmänä on lapsiperheet. Varkaudessa, Leppävirralla ja Joroisissa on yhteensä noin 33 000 asukasta. Alueella on noin 2500 lapsiperhettä, joissa on alaikäisiä lapsia. Alle kouluikäisiä lapsia em. kunnissa on yhteensä 1469. (2024. stat.fi) Toiminnan suurin osallistujaryhmä on alle kouluikäiset lapset äiteineen, joita pyritään tavoittamaan jo odotusaikana. Isiä/miehiä tavoitellaan toimintaan mukaan kohdennetusti.

Perheentalon työntekijöillä on vahva koulutuksellinen ja ammatillinen tausta. He ovat kouluttautuneet muun muassa neuropsykiatrisiksi valmentajiksi ja Lapset puheeksi -menetelmän osaajiksi ja kouluttajiksi. Lisäksi työntekijällä on ajankohtaista koulutusta mentalisaatioon, tunnetaitokasvatukseen ja positiiviseen psykologiaan perustuvista menetelmistä, joita hyödynnetään työssä tukien vanhempia ja lapsia arjen vuorovaikutustilanteissa. Perheentalon työntekijä toimii myös Varkaudessa lähisuhdeväkivallan ehkäisyn avainhenkilönä, mikä vahvistaa turvallisuuden ja varhaisen tuen näkökulmaa alueen lapsiperhetyössä.

Verkostoyhteistyö lisää vaikuttavuutta

Perheentalon toiminnan keskiössä on laaja verkostoyhteistyö. Yhteistyö hyvinvointialueen, kuntien, oppilaitosten, seurakuntien ja järjestöjen välillä luo laajan turvaverkon lapsiperheiden ympärille. Perheentalo toimii myös tiedon ja hyvien käytäntöjen jakamisen alustana: sen kautta alueen toimijat voivat hyödyntää toistensa osaamista ja vahvistaa yhteistä lapsi- ja perhelähtöistä työotetta.

Perheentaloverkoston vahvuus on sen kyvyssä yhdistää julkisen ja kolmannen sektorin resursseja. Tämä monitoimijainen yhteistyö mahdollistaa ketterän reagoinnin perheiden muuttuviin tarpeisiin ja tekee toiminnasta aidosti vaikuttavaa. Varkauden Perheentalo on esimerkki siitä, miten yhteisöllinen ja osallisuutta vahvistava työote tuottaa pysyviä hyvinvointivaikutuksia paikallisesti ja koko Pohjois-Savon alueella.

TOIMINNAN TARVE, TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Varkauden Perheentalon toiminta vastaa ajankohtaiseen ja kasvavaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Ensi- ja turvakotien liiton (2023) kysely vauvaperheiden hyvinvoinnista toi esiin huolestuttavia tuloksia: yli puolet (53 %) perheistä tarvitsee perheen ulkopuolista apua, mutta sen saaminen on usein vaikeaa. Moni kokee uupumusta ja ahdistusoireita jo raskausaikana, ja varhaisen tuen järjestelmät eivät aina tavoita heitä riittävän ajoissa. Tämä korostaa helposti saavutettavien, maksuttomien ja matalan kynnyksen palvelujen merkitystä.

Elinkustannusten nousu, taloudellisten haasteiden pitkittyminen ja lapsiperheköyhyyden lisääntyminen ovat lisänneet perheiden arjen paineita myös Pohjois-Savossa. Monissa perheissä taloudellinen epävarmuus, työn ja vanhemmuuden yhteensovittamisen vaikeus sekä sosiaalisen tuen puute näkyvät kuormittumisena, yksinäisyytenä ja voimavarojen hiipumisena. Näihin haasteisiin tarvitaan helposti lähestyttäviä yhteisöllisiä ratkaisuja – sellaisia, jotka tukevat perheitä jo ennen kuin ongelmat kasautuvat.

Tavoitteena on kohderyhmän eli lapsiperheiden voimavarojen lisääntyminen arjessa suoriutumiseen, yksinäisyyden ehkäisy ja yhteisöllisyyden lisääminen sekä vanhemmuuden vahvistaminen monipuolisia toimintamuotoja käyttäen. Lisäksi tavoitteena on vaivattomasti tavoitettavan avoimen ja kynnyksettömän kohtaamispaikan sekä jalkautuvan

työn kehittäminen sekä toiminnan vahvistaminen osana alueellista (Varkaus, Joroinen ja Leppävirta) perhekeskusalueetta.

Nyt haettava avustus käytetään henkilöresurssiin. Kävijämäärien kasvu ja toiminnan sisällön laajeneminen haastavat laadukkaan kohtaamistyön toteuttamista nykyisillä resursseilla. Avustuksella palkataan osa-aikainen ohjaaja, jonka työtehtävänä on kohdata lapsiperheet Perheentalon arjessa tarjoten laajempia osallistumisen mahdollisuuksia. Työhön sisältyy asiakastyö Varkauden Perheentalolla (Kauppakatu 32). Avustuksen avulla vakiinnutetaan ja edelleen kehitetään hyvin käynnistynyttä jalkautuvaa kohtaamisaikatoimintaa Leppävirralla ja Joroisissa joka toinen viikko. Tila- ja toimintakumppanina Leppävirralla jatkaa Setlementti Ukonhattu. Joroisissa kunnan avoin varhaiskasvatus ja sen kohtaamispaikka Kuperkeikka. Uutena toimintana avustuksella koulutetaan Lapset puheeksi-menetelmäosaajia ja tarjotaan valmius toteuttaa lasta odottaville perheille Lapset puheeksi -keskustelu Varkaudessa. Lapset puheeksi -menetelmän systemaattinen käyttö on kirjattu Pohjois-Savon hyvinvointialueen perhekeskustoimintasuunnitelmaan.

- Järjestetään avointa maksutonta toimintaa, johon ei tarvitse ilmoittautua.
- Perheentalo on avoinna avoimelle leikkitoiminnalle neljänä-viitenä päivänä viikossa, myös vähintään kerran viikossa iltaisin. Kerran kuukaudessa lauantain aukiolo. Avoimessa leikkitoiminnassa tavoitetaan vuodessa 6500 kohtaamiskertaa.
- Esteettömät ja saavutettavat tilat ovat käytettävissä iltaisin ja viikonloppuisin vertaisryhmille ja muille lapsiperhepalveluissa toimijoille klo 8-21 välillä.
- Säännöllistä ryhmätoimintaa järjestetään vähintään neljänä päivänä viikossa joko omana tai yhteistyöverkoston järjestämänä tai vapaaehtoisten vetämänä esim. vertaisryhmätoimintana.
- Tavoitetaan tulevia vanhempia jo odotusaikana järjestämällä odottajille omia vertaistapaamisia / -tapahtumia (Masuillat).
- Varkauden Perheentalo järjestää säännöllisesti tapahtumia, myös iltaisin ja viikonloppuisin.
- Avointa kohtaamisaikatoimintaa lapsille aikuisineen järjestetään Varkauden Perheentalon lisäksi Leppävirralla ja Joroisissa joka toinen viikko noin 2 tunnin ajan.
- Koulutetaan yksi 12-14 ammattilaisen ryhmä Lapset puheeksi- menetelmän käyttäjiksi. Koulutus toteutetaan Varkaudessa ja se on tarkoitettu lapsiperheiden parissa työskenteleville ammattilaisille Pohjois-Savon hyvinvointialueella.
- Valmius toteuttaa tarvittaessa Lapset puheeksi -keskustelu Varkaudessa lasta odottaville perheille. Ohjaus äitiysneuvolan kautta.

Toiminnan arviointi, mittarit ja tulokset

Toiminnan arviointi perustuu sekä määrällisiin mittareihin että laadullisiin kriteereihin. Määrällistä arviointia toteutetaan säännöllisellä tilastoinnilla, kuten kohtaamiskertojen, osallistujamäärien ja tapahtumien lukumäärän seurannalla. Lisäksi kerätään palautetta asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta kyselyillä ja avoimilla palautekanavilla. Laadullista arviointia tehdään havainnoinnin, työntekijöiden reflektoinnin sekä asiakas- ja verkostopalauteiden avulla. Arvioinnissa tarkastellaan muun muassa perheiden kokemusta saavutettavuudesta, osallisuudesta, tuen saamisesta ja arjessa jaksamisesta. Koulutusten ja osaamisen jakamisen vaikuttavuutta arvioidaan osallistujapalautteilla ja käytännön soveltamisen seurannalla. Arviointi tukee toiminnan kehittämistä ja vaikuttavuuden osoittamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Perheentalo tukee lapsiperheiden hyvinvointia monitasoisesti ja pitkäjänteisesti. Se tarjoaa maksuttoman, matalan kynnyksen kohtaamispaikan, johon voi tulla ilman ilmoittautumista. Toiminta on erityisen tärkeää perheille, jotka elävät kuormittavissa elämäntilanteissa tai kokevat yksinäisyyttä. Avustuksella palkattavan osa-aikaisen ohjaajan työpanos mahdollistaa toiminnan laajentamisen ja laadun kehittämisen, mikä näkyy konkreettisesti perheiden arjessa.

Perheentalo vahvistaa vanhemmuutta ja perheiden voimavaroja. Avoin ja säännöllinen toiminta tarjoaa hengähdyshetkiä, vertaistukea ja turvallisen yhteisön, joka ehkäisee uupumusta ja vahvistaa jaksamista. Ohjaajan työpanos mahdollistaa toiminnan jatkuvuuden ja kehittämisen myös näillä alueilla, mikä vahvistaa koko seudun lapsiperheiden hyvinvointia.

Menetelmäosaajien koulutus vahvistaa vanhemmuuden tukemista ennaltaehkäisevästi ja lisää perheiden valmiuksia kohdata arjen haasteita. Tämä varhainen tuki voi ehkäistä myöhempiä ongelmia ja edistää lapsen turvallista kasvua.

Toiminta lisää alueellista tasa-arvoa: jalkautuva työ tavoittaa perheet myös Leppävirralla ja Joroisissa, joissa palvelut ovat rajallisia. Perheentalo tarjoaa tukea myös odottaville vanhemmille Masuilloissa ja Lapset puheeksi -keskusteluissa, joissa vahvistetaan vanhemmuuden valmiuksia jo ennen lapsen syntymää.

Varkauden Perheentalon toiminnan tukeminen on investointi perheiden hyvinvointiin – se lisää yhteisöllisyyttä, vahvistaa yhdenvertaisuutta ja täydentää Pohjois-Savon hyvinvointialueen lapsiperhepalveluja.

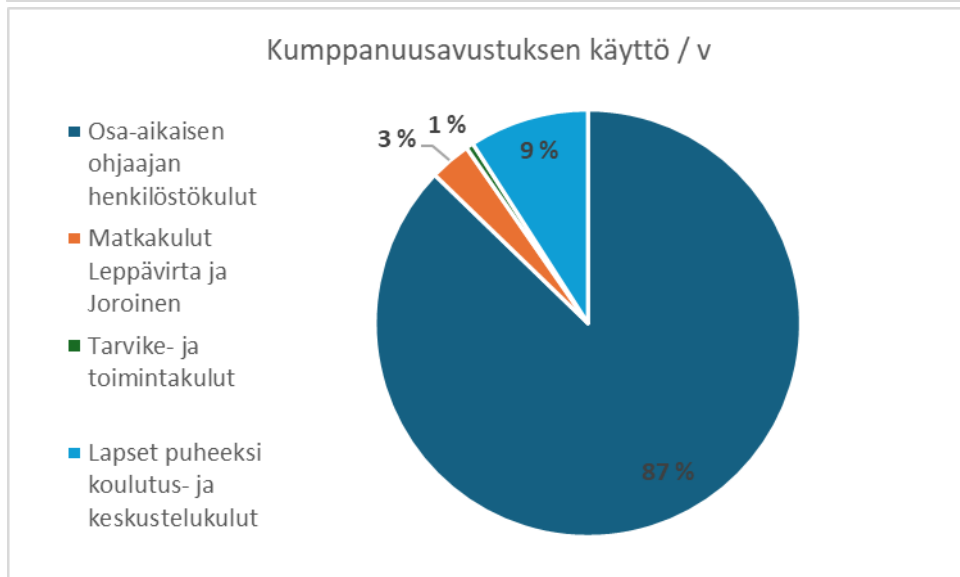
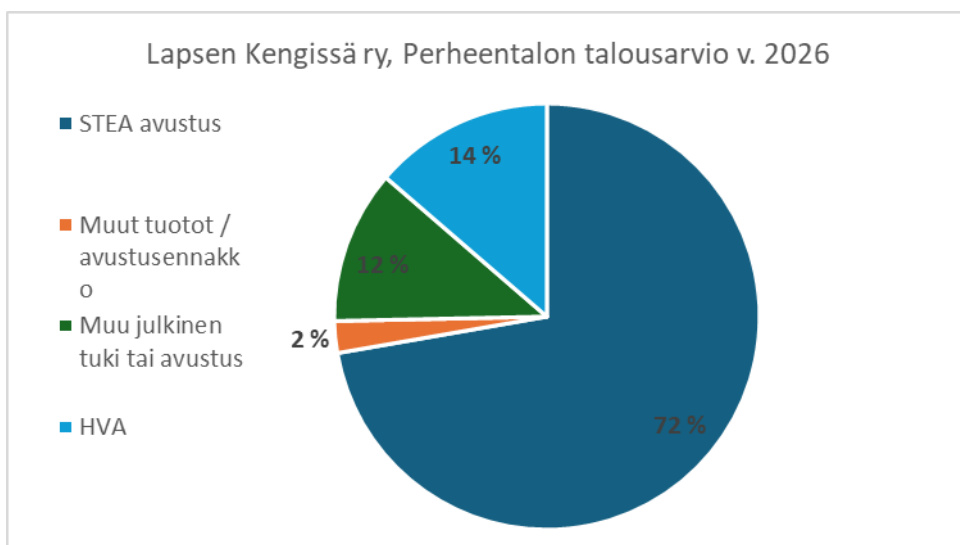
Tavoite	Toimenpiteet	Tulokset	Mittarit	Laadulliset arviointikriteerit
Tavoite 1: Lapsiperheiden hyvinvoinnin ja vanhemmuuden tukeminen matalan kynnyksen kohtaamispaikassa	- Tarjotaan maksutonta, esteetöntä ja saavutettavaa avointa toimintaa ilman ilmoittautumista. - Järjestetään säännöllistä ryhmätoimintaa, tapahtumia ja vertaistukea eri kohderyhmille (esim. erityislapsiperheet, odottajat, koululaiset). - Kehitetään ilta- ja viikonlopputoimintaa työssäkäyvien perheiden tavoittamiseksi. - Toteutetaan Lapset puheeksi -keskusteluja ja Masu-iltoja odottaville vanhemmille.	- Perheiden voimavarat ja arjessa selviytyminen vahvistuvat. - Yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyys lisääntyy. - Vanhemmat saavat tukea kasvatukseen ja perhe-elämään. - Ennaltaehkäisevä tuki vahvistaa perheiden resilienssiä ja vähentää korjaavan tuen tarvetta.	- Kohtaamiskertojen määrä avoimessa toiminnassa (tavoite: väh. 6500/vuosi). - Osallistujamäärät Masuilloissa ja Vauvakerhoissa. - Vanhempien kokemukset tuen saamisesta (esim. asiakaskyselyt, palautteet). - Vanhemmuuden tuen vaikutukset (esim. koettu jaksaminen, yksinäisyyden väheneminen).	- Vanhempien kokemus siitä, että he tulevat kuulluiksi ja kohdatuiksi. - Osallistujien kokemus turvallisesta ja hyväksyvästä ilmapiiristä. - Vanhempien kertoma hyöty vertaistuesta ja arjen vinkkien saamisesta. - Lasten näkyvä osallisuus ja ilo toiminnassa. - Vanhempien kokemus jaksamisen ja arjen hallinnan parantumisesta.
Tavoite 2: Jalkautuvan kohtaamistyön vakiinnuttaminen ja alueellisen tasa-arvon vahvistaminen	- Järjestetään joka toinen viikko avointa kohtaamispaikkatoimintaa Leppävirralla ja Joroisissa. - Palkataan osa-aikainen ohjaaja kohtaamispaikkatyöhön sekä vastaamaan jalkautuvasta työstä. - Kehitetään toimintaa yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	- Palvelut tavoittavat myös ne perheet, jotka eivät pääse Varkauden Perheentalolle. - Alueellinen tasa-arvo lapsiperheiden palveluissa paranee. - Toiminta juurtuu osaksi Leppävirran ja Joroisten perhekeskusalueita.	- Jalkautuvien toimintakertojen määrä/vuosi (tavoite: n. 36 krt/vuosi). - Osallistujamäärät Leppävirran ja Joroisten toiminnassa. - Uusien perheiden tavoittaminen alueilla (osallistujat, eri hlöt) - Palautteet saavutettavuudesta ja toiminnan merkityksestä alueilla. - Yhteistyökumppaneiden määrä ja tyytyväisyys.	- Perheiden kokemus palvelun saavutettavuudesta ja sen merkityksestä arjessa. - Paikallisten yhteistyökumppaneiden arvio toiminnan vaikuttavuudesta ja yhteistyön sujuvuudesta. - Jalkautuvan työn koettu merkitys perheiden arjen tukena.
Tavoite 3: Monitoimijaisen yhteistyön ja osaamisen vahvistaminen perhekeskus-	- Koulutetaan 12–14 ammattilaista Lapset puheeksi -menetelmään. - Osallistutaan aktiivisesti perhekeskusverkostojen kehittämiseen ja toimintaan.	- Lapsiperheiden palvelut kehittyvät asiakaslähtöisemmiksi ja ennaltaehkäisevämmiksi. - Yhteistyö kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen välillä	- Koulutettujen Lapset puheeksi -osaajien määrä (tavoite: 12–14 hlö). - Toteutettujen Lapset puheeksi -keskustelujen määrä (tavoite 50). - Verkostoyhteistyön	- Koulutettujen ammattilaisten kokemus Lapset puheeksi -menetelmän hyödyllisyydestä työssään. - Verkostoyhteistyön toimivuus ja luottamuksen

verkostossa		tiivistyy. • Perheentalo toimii vahvana yhdyspintatoimijana julkisen ja kolmannen sektorin välillä.	arviointi (esim. kumppanipalautteet). • Perheiden ohjautuminen palveluihin yhteistyön kautta.	kehittyminen eri toimijoiden välillä. • Yhteistyön koettu vaikutus palvelujen sujuvuuteen ja asiakaslähtöisyyteen.
-------------	--	--	--	---

Talousarvio

Haettava kumppanuusavustus 35 200 € / vuosi on noin 14 % Lapsen Kengissä ry, Varkauden Perheentalon toiminnan haetusta kokonaisbudjetista. Avustusta haetaan 3 vuoden kumppanuussopimukselle.

n. 50 % osa-aikaisen ohjaajan palkka sivukuluineen	29 700 €
Matkakulut Leppävirta ja Joroinen	1 100 €
Muut henkilöstökulut (työterveys, puhelin yms.)	1 000 €
Lapset puheeksi koulutus- ja keskustelukulut (työntekijöiden käyttämä työaika)	3 200 €
Toiminta- ja tarvikekulut	200 €
Talousarvio ja haettava avustus yhteensä	35 200 €